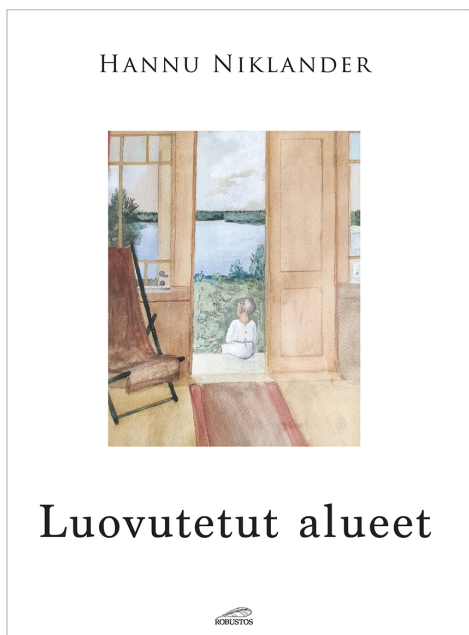

Hannu Niklander: Luovutetut alueet

Hannu Niklander: Luovutetut alueet. Karkkila: Robustos, 2022.

Teksti: Silja Mäki

Pihapiirin luovutetut alueet

Luovutetut alueet eivät ole rajan takana, ne ovat omassa pihapiirissä, kotipellot ja toinen asuinrakennus. Niiden mentyä ei ole enää edellytyksiä asua tilalla vaan on lähdeittävä työn perässä kaupunkiin, kerrostalokaksioon. Pelkkä päärakennus ei elätä. Hannu Niklander koskettelee omasta suvustaan kertovan elämäkerrallisen trilogiansa Loivaa alamäkeä kolmannessa osassa *Luovutetut alueet* aihetta, josta ei ole juuri kirjoitettu.

Trilogian päähenkilö Weijo Niklander on varttunut nuoruusvuosien (Nuoriherra, 2019) ja varhaisemman aikuisuuden (Tyhjää toimittamassa, 2020) jälkeen tasaiseksi aikuiseksi ja asettunut Maija-Liisansa kanssa Järvelän tilalle Mäntsälään. Riidat isän kanssa on sovittu ja pettymys siitä, ettei hänestä tullut Vihtiin Salmen kartanoon isäntää, on selätetty. Aiemmin erikoisuutta tavoitellut nimiasu Weio kirjoitetaan nyt perinteiseen tapaan Weijo. Eletään sotien jälkeistä jälleenrakennuksen aikaa.

Karjalaisille evakoille etsitään asuinpaikkoja ympäri maata. Kukin tilallinen joutuu luovuttamaan osuutensa. Niin Järveläänkin muuttaa perhe tilan toiseen asuinrakennukseen, Alitupaan, kunnes saavat rakennettua oman talonsa. Vielä leijuu kaiken yllä uhka, että tulisi toinenkin evakkoperhe. Vaan mitä jäisi enää Järvelästä jäljelle, amputoidusta tilasta? Lisäksi asuinrakennuksen

vinttikamarissa asuu jo ihmisiä, Mäntsälän alkuperäistä väkeä. Maanlunastuslautakunta muuttuu perheen suussa maananastuslautakunnaksi.

Lukijana tuntuu käsittämättömältä ja epäreilulta, että yksi tila joutuisi kärsimään luovutuksista noin ankarasti. Kirjan lopussa selviääkin tähän syy. Weijon elämänteemana näyttäytyy toistuva maahan kiintyminen ja siitä luopuminen.

Karjalan evakot on kuvattu tässä kirjassa aika ikävinä, ahneina ja jopa ilkeinä. Symbolina tälle toimii ihmisten tekojen ja sanomisten vahvistajana heidän mukanaan tuomansa äkäinen kollikissa, joka körmyyttää isäntäperheen aran narttukissan mennessä tullen.

Weijo ottaa tilanteen niin raskaasti, että tarttuu taas pulloon. Hoidon ja Helsingissä asunnottomien yömajassa yöpymisten jälkeen päästään kuitenkin taas elämässä eteenpäin. Ihmisellä on kyky selviytyä vastoinkäymisistä.

Romaani on Niklanderin aiemmista teoksista tutunoloista kerrontaa, isoja linjoja ja viipyileviä tarkkoja yksityiskohtia, rakkautta paikkoihin, nostalgiaa. Nyt kirja on aiempiin nähden puolta ohuempi. Pärjätään vähemmillä yksityiskohdilla. Kielellinen nokkeluus ja huumorin pilkahdukset keventävät tarinaa.

Kuten trilogian aiemmissakin osissa, kansikuvana on kirjailijan isoäidin Emmy Niklanderin maalaama taulu, tällä kertaa ”Näkymä Ohkolan Järvikulmalta”, ovesta näkyvä järvimaisema.

Luovutetut alueet sopii hyvin kirjallisuusterapeuttiseksi aineistoksi elämäkerralliseen työskentelyyn ja ryhmiin, etenkin sellaisille, jotka ovat kokeneet jotain samankaltaista, kenties vaiettua. Se voi avata näkökulmia ja ymmärrystä niin evakkotaustaisille kuin niille, joiden sukulaiset ovat luovuttaneet maitaan.

Silja Mäki on psykoterapeutti, kirjallisuusterapeutti ja kirjallisuusterapiakouluttaja.